

درس ۱

همسایه‌ها: ترکمنستان، سمنان، خراسان شمالی، مازندران، دریای خزر
۲۰۵ کیلومتر مرز مشترک ترکمنستان، شاهراه ورود به پنج کشور آسیای میانه از طریق اینچه بروند

۶

فعالیت

۲- درجاهای خالی کلمات مناسب بنویسید:

الف) در غرب استان گلستان دریای خزر و استان مازندران قرار دارد.

ب) استان گلستان از شرق به استان خراسان شمالی و از شمال به کشور جمهوری ترکمنستان متصل می‌شود.

۳- قدیمی‌ترین سنگ‌های استان از چه نوعی است و در کجاها پراکند شده است؟ انواع سنگ‌های دگرگونی، حد فاصل کردکوی تا علی آباد.

درس ۲

ناهمواری‌های استان: ۱- کوهستانی: کوه‌های البرز شرقی (شاهوار) ۲- کوهپایه‌ای: شامل مخروط افکنه‌های کوچک و بزرگ

۳- جلگه: دارای اهمیت کشاورزی، دامپروری، صنایع، سکونت‌های شهری و روستایی
مخاطرات طبیعی:

۱- زلزله: بیشتر روستاهای و شهرهای استان بین [دو] گسل البرز و خزر قرار دارند. (گسل مراوه تپه)
مقابله با زلزله: شناسایی گسل‌ها، عدم ساخت و ساز در اطراف گسل‌های فعال، مقاوم سازی سازه‌ها

۲- سیل: بیشتر سیل‌های بزرگ در شرق استان روى می‌دهد.

مقابله با سیل: شناسایی مناطق سیل خیز، آبخیزداری، سد سازی، آموزش همگانی

۳- زمین لغزش

۴- خشکسالی

www.sakoye10hom.blog.ir

۱۸

فعالیت

۱- قبل، هنگام و بعد از وقوع زلزله چه اقداماتی انجام می‌دهید؟ تهیه نقشه‌های مناطق مستعد زلزله، قراردادن مقررات بسیار مهم برای ساختن ساختمان‌ها در آن مناطق، هر ساختمانی که ساخته می‌شود، باید در آن قوانین مربوط به ساختمان سازی و نکات ایمنی را برای جلوگیری از تلفات رعایت شود.

در زمان وقوع زلزله باید نکات ایمنی را رعایت کنیم و در جاهای مناسب مستقر شویم. آن چه در اغلب زلزله‌ها سبب خسارت می‌شود، مشکلاتی است که پس از وقوع زلزله رخ می‌دهد، مانند آتش سوزی‌ها، انفجار لوله‌های گاز، لغزش زمین و ... که در این مورد نیز باید پیش بینی‌های لازم انجام شود و آگاهی‌های لازم داده شود.

- ۲- چگونه می‌توان خطرات ناشی از خشکسالی را کاهش داد؟ الف) بهره‌برداری از آبخوان‌ها با رعایت نکات فنی، ب) جلوگیری از هدر رفتن آب در حین استخراج، ج) استفاده از روش‌های علمی آبیاری در بخش کشاورزی، و) فرهنگ سازی مصرف بهینه آب
- ۳- بیشتر لغزش زمین در چه بخش‌هایی از استان مشاهده می‌شود؟ جنوب شهرستان مینودشت و جنوب شهرستان گرگان.

درس ۲

عوامل موثر بر آب و هوای استان: ۱- رشته کوه‌های البرز (جنوب و شرق استان) ۲- توده‌های هوایی (توده هوای شمالی (پرفشار سیبری): در پاییز و زمستان باعث سردی و برف و باران، و در تابستان و بهار باعث خنکی هوایی می‌شود.

الف) توده‌های هوای غربی: از سوی اقیانوس اطلس، دریای سیاه و مدیترانه اند

ب) توده‌های هوایی: از سوی اقیانوس اطلس، دریای سیاه و مدیترانه اند

انواع آب و هوایی: ۱- نیمه مرطوب معتدل: از بندگز تا مینودشت، ۲- مرطوب معتدل: در بخش جنوبی استان گلستان، ۳- نیمه مرطوب سرد: جنوب استان، ۴- خشک سرد و نیمه خشک سرد: قله‌های مرتفع کوهستانی، ۵- خشک، نیمه خشک و نیمه خشک معتدل: شمال و شرق استان

۲۷

فعالیت

- ۱- با توجه به نقشه منحنی‌های هم بارش، مناطق مختلف استان را از نظر بارش با هم مقایسه کنید و دلیل تفاوت آنها را بنویسید. میزان بارش در مناطق غرب و جنوب زیاد و در مناطق شمال و شرق کم است.
- عوامل موثر بر بارش: ورود ناهمواری‌های رشته کوه البرز و نیز توده‌های هوایی مختلف، مانند توده هوای سیبری که از سمت جنوب استان می‌آید و توده هوای غربی.
- ۲- روند تغییرات بارندگی و دمای استان از غرب به شرق و از شمال به جنوب چگونه است؟ میزان بارندگی از غرب به شرق کاسته می‌شود ولی از شمال به جنوب افزایش می‌یابد.
- از غرب به شرق به دمای هوای افزوده شده، از شمال به جنوب، دما کاهش می‌یابد.

۳۳

فعالیت

- ۲- برای آن که خود و دیگران با کمبود آب مواجه نشوید، چه اقداماتی انجام می‌دهید؟ الف) صرفه جویی و استفاده درست، ب) جلوگیری از مصرف آب آشامیدنی برای شستن ماشین و ...، ج) استفاده از شیرآلات استاندارد.
- ۴- پیامدهای افت شدید سطح آب‌های زیرزمینی چیست؟ الف) با نشست زمین مواجه می‌شویم. ب) در زمینه کشاورزی و تأمین نیازهای استان با مشکل مواجه می‌شویم. ج) باعث کمبود آب شرب می‌شود.

درس ۳

منابع آب

- الف) رودها: ۱- اترک (کوه‌های هزارمسجد)، ۲- گرگان رود (ارتفاعات جنگل گلستان)، ۳- قره سو (کوه‌های النگ)، ۴- حوضه خلیج گرگان
- ب) دریاچه‌ها: طبیعی: آلاگل، مصنوعی، ناور
- ج) آب‌های زیرزمینی: چاه‌ها، قنات‌ها، چشمه‌ها
- سه چهره جنگلی استان:
- ۱- جنگل‌های مرطوب (نوكنده، دره زیارت)، ۲- نیمه مرطوب (شرق دره زیارت)، ۳- نیمه خشک (دامنه‌های شرقی)
- انواع مراتع: ۱- بیلاقی، ۲- قشلاقی، ۳- میان‌بند

۴۲

فعالیت

- ۱- مهم‌ترین رویشگاه‌های جنگلی استان گلستان در کدام مناطق واقع شده‌اند؟ الف) جنگل‌های مرطوب از نوکنده تا دره زیارت، ب) نیمه مرطوب در دره زیارت، ج) جنگل‌های نیمه خشک در دامنه‌های شرقی
- ۴- برای حفاظت از جنگل‌ها و مراتع استان چه راهکارهایی را ارائه می‌دهید؟ الف) جلوگیری از تغییر کاربری جنگل‌ها و مراتع، ب) جلوگیری از چرای بی رویه دام، ج) جلوگیری از قطع درختان جنگلی (د) مراقبت از جنگل در برابر آتش سوزی‌ها (انسانی یا طبیعی)

درس ۵

الودگی آب، ۱- آلینده‌های شهر: فاضلاب خانگی، صنعتی و ...، ۲- آلینده‌های کشاورزی: کودهای حیوانی، شیمیایی و گیاهی و سوم مختلف، ۳- آلینده‌های صنعتی پسماندهای آلوده‌کننده آب: ۱- صنعتی، ۲- کشاورزی، ۳- بیمارستانی، ۴- ویژه، ۵- خطروناک، ۶- عادی راه‌های مقابله با آلودگی محیط زیست: ۱- احداث شبکه دفع فاضلاب، ۲- دفع بهداشتی پسماند، ۳- ساماندهی صنایع آلوده ساز، ۴- مبارزه بیولوژیک با آفات، ۵- سوخت CNG، ۶- فرنگ سازی

۴۸

فعالیت

۲- برای کاهش و رفع مشکلات زیست محیطی چه راهکارهایی را پیشنهاد می‌کنید. ۱- تصفیه فاضلاب‌های خانگی، ۲- جلوگیری از ورود فاضلاب‌های صنعتی به آب‌ها، ۳- جلوگیری از مصرف بی‌رویه کودها و سوم شیمیایی، ۴- کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی و ...

۵۲

فعالیت

با توجه به شکل ۱-۲ و جدول ۲-۱ به سوالات زیر پاسخ دهید:

۱- کدام شهرستان‌های استان با کشور ترکمنستان مرز مشترک دارند؟ گنبد کاووس، مراوه‌تپه، آق قلا، گمیشان

۲- شهرستان‌هایی که دارای مرز دریایی هستند را ذکر نمایید. بندرگز، بندرترکمن، گمیشان

۳- تعداد شهرستان‌ها در نیمه شمالی استان بیشتر است یا نیمه جنوبی؟ چرا؟ نیمه جنوبی، زیرا بارش بیشتر و آب و هوای سکونت بهتر است، در نیمه شمالی هوا گرم و بارش کمتر است.

۵- با توجه به نقشه گنگ ۲-۲ جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید:

۱- شهرستان مراوه‌تپه ۲- استان خراسان شمالی ۳- کشور همسایه ترکمنستان ۴- شهرستان بندرگز

درس ۷

سه گروه عشاير: ۱- کوچنده (خراسان کرد)، ۲- نیمه کوچنده گوکلان، یموت، ۳- رمه‌گردان

مشکلات عشاير: کمبود آب آشامیدنی، نبود راه مناسب، کاهش منابع، تبدیل مراتع

عوامل موثر بر شکل‌گیری روستاهای ناهمواری‌ها، منابع آب و خاک، اقتصاد، امکانات ارتباطی

مشکلات روستاهای کشاورزی سنتی، خرد بودن اراضی کشاورزی، گسترش شهرها، مهاجرت شدید

۶۴

فعالیت

۱- به نظر شما چرا مهم‌ترین منبع در آمد روستائیان استان، زراعت است؟ به دلیل آب و هوا و منابع طبیعی مناسب وجود اراضی مستعد برای کشت.

۲- در شیوه‌های کشاورزی گذشته و امروزه چه تفاوت‌هایی مشاهده می‌شود؟ ۱- در گذشته، بیشتر از روش‌های سنتی برای آماده سازی زمین‌های کشاورزی استفاده می‌شد، اما امروزه وسایل موتوری جایگزین آن شده‌اند. ۲- در گذشته کشاورزی به صورت خرد و در تکه‌های کوچک و مجزا انجام می‌شد، ولی امروزه به روش کلان و انبوه و پیوسته انجام می‌گیرد.

۳- پراکندگی شهرهای استان عمدتاً در چه امتدادی قرار دارد؟ امتداد طولی

۴- چرا تعداد و تراکم شهرهای استان در نواحی جلگه‌ای شمال به حداقل رسیده است؟ به دلیل وجود اراضی شور، محدودیت آب و خاک، آب و هوای خشک و نیمه خشک

درس ۸

استان گلستان یکی از استان‌های مهاجر پذیر کشور است، به خصوص گرگان و گنبد.

۷۷

فعالیت

۱- با توجه به شکل ۲-۱۹ روند تغییرات جمعیت استان را تفسیر نمایید. به دلیل شرایط اقلیمی مناسب و دستیابی به منابع آب، مهاجرت به داخل استان افزایش یافته است؛ بنابراین جمعیت استان رو به افزایش است.

۳- چه عواملی باعث شده که از جمعیت روستانشین استان کاسته و بر جمعیت شهرنشین افزوده گردد؟ خشکسالی، کمبود آب، روی آوردن روستائیان به مشاغل کاذب، کمبود بهداشت و امکانات رفاهی، توسعه فیزیکی شهرها و تبدیل کاربری اراضی کشاورزی حاشیه شهرها به دیگر کاربرها.

ورزش‌های بومی: اسب دوانی، رقص خنجر، کشتی باشال، تئش و آو، هفت سنگ و ...
صنایع دستی: سفال، آبگینه، فرش ترکمنی، قالیچه، گلیم، نمدبافی، گل دوزی و ...

وجه تسمیه: از نام پهلوانی به نام گرگین میلاد، به دلیل شجاعت مردم این خطه استرآباد (استر مخفف استار به معنی ستاره است) در دوره آل زیار به دلیل مرکزیت، همچنین در دو دوره صفویه و به خصوص قاجارها بسیار آباد گردید.
این استان شخصیت‌های علمی و فرهنگی برجسته‌ای دارد.

جاده‌های گردشگری طبیعی

- الف) آبشارها: ۱- آبشار کبودوال (شهرستان علی آباد کتول، آبشار تمام خزه‌ای) ۲- آبشارهای شیرآباد (شهرخان بیبن)
- ب) غارها: غار دیوسپید (جنوب شهرخان بیبن)، غار کیارام (جنوب شهرستان گالیکش)
- ج) پارک جنگلی: ناهارخوران
- د) خلیج گرگان و جزیره آشوراده
- ه) گل فشن‌ها: ۱- نفتیجه (شهرستان گمیشان)، ۲- اینچه (آق‌قلا- اینچه برون)
- و) تالاب‌های بین المللی
- ز) دهکده‌های بیلاقی: (روستای زیارت)
- ح) قله‌ها و کوه‌ها: قلعه موران، ماران کوه
- ط) گردشگری مذهبی: امام زاده نور (شهرستان گرگان)، امام زاده آق امام (آزادشهر)، امامزاده روشن آباد (گرگان)
- ی) گردشگری تاریخی، فرهنگی: بافت قدیمی گرگان، کاروانسرای قزلق، برج قابوس بن وشمگیر آل زیار، پل آق قلا

بخش کشاورزی: ۱- زراعت (غلات، شالی، پنبه و ...) ۲- باغداری ۳- دامپروری ۴- شیلات
توانمندی‌های کشاورزی: ۱- جوانان در روستا ۲- راه مناسب ۳- اراضی مستعد ۴- تنوع محصولات ۵- طبیعت مستعد ۶- تنوع شیلات ۷- عشاير دامپرور

محددیت کشاورزی: ۱- عدم مدیریت ۲- ادوات قدیمی ۳- روش‌های سنتی کشت ۴- عدم استفاده از نهال‌های اصلاح شده ۵- خرد شدن مزارع

www.sakoye10hom.blog.ir

توانمندی‌های صنعت: ۱- تحول در نوع سرمایه‌گذاری ۲- توان بالای کشاورزی ۳- تنوع صنعت ۴- بهره‌وری نیروی کار در صنایع
توانمندی‌های بخش معدن: ۱- تنوع محصولات ۲- وجود کارگران ماهر ۳- ذخایر نفت و گاز ۴- ذخایر ذغال سنگ
محددیت‌های بازرگانی: ۱- عدم سرمایه‌گذاری‌های لازم ۲- فقدان سیاست‌های با ثبات

فعالیت

- ۱- برای کاهش محددیت‌های کشاورزی در استان گلستان، چه راهکارهایی را پیشنهاد می‌کنید؟ (الف) جلوگیری چرای بی‌رویه دام‌ها، (ب) جلوگیری از تغییر کاربری اراضی، (ج) مدیریت و کنترل مصرف آب‌های جاری، (د) استفاده از روش‌های جدید آبیاری (ه) استفاده از وسائل مدرن کشاورزی
- ۲- برای استفاده از حداقل ظرفیت‌های استان در بخش صنعت و معدن چه پیشنهادهایی دارید؟ (الف) ایجاد صنایع پسماندها، (ب) ایجاد و توسعه صنایع تبدیل کشاورزی، (ج) تجهیز و توسعه کشتارگاه‌های صنعتی، (د) جلب مشارکت حمایت از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی
- ۳- نقاط قوت استان در بخش حمل و نقل را نام ببرید. (الف) شبکه‌های ارتباطی زمینی، ریلی، دریایی و هوایی، (ب) افزایش سهم جابجایی از طریق حمل و نقل هوایی، (ج) موقعیت جغرافیایی استان به نحوی است که ارتباط زمینی قسمت اعظم کشم با کشورهای آسیایی، از طریق راه‌هایی در محدوده استان گلستان انجام می‌شود. (د) بنادر استان از طریق رودخانه و لگا دریای سیاه ارتباط دارد.

درس ۱۵

ویژگی‌های استان گلستان براساس افق چشم انداز: ۱- استانی با توزیع متعادل جمعیت ۲- موفق براساس مدیریت جامع بر اکوسیستم ۳- استانی سامان یافته بر مبنای مزیت‌های رقابتی راهبرد پیشنهادی برای توسعه: ۱- بهره برداری اصولی از منابع طبیعی ۲- جذب و نگهداری منابع انسانی ۳- تقویت شبکه‌های زیر بنایی

عمده‌ترین الزامات براساس سند چشم انداز در بخش‌های اقتصادی:

- الف) کشاورزی: ۱- استفاده از شیوه‌های نوین کشاورزی ۲- توسعه صنایع تبدیلی ۳- حفظ منابع آب و خاک
- ب) بخش حمل و نقل: ۱- بهره برداری از راه آهن گرگان، مشهد ۲- راه اندازی بندر ترکمن ۳- ایجاد مونوریل
- ج) بخش گردشگری: ۱- ثبت آثار باستانی ۲- مرمت آثار تاریخی ۳- توسعه اکوتوریسم.